

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Cene inseratov: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32,—, polletno
din 16,—, četrtletno din 9,—, ino-
zemstvo din 64,—
Poštno-čekovni račun številka 10.603

Sedemdesetletnica narodnih taborov

Zgodovina slovenskega naroda zabeležuje razdobja, ki je v njih narodna zavest z nevzdržno silo buknila na dan. Narod se je zavedel sebe kot celote ter povedal svetu, da noče več biti predmet osvajalnosti številčno večjih narodov ter nositi suženjske sponje. Taka je bila doba slovenskih narodnih taborov pred 70 leti. Idejo teh taborov je sprožil in med ljudstvom populariziral dr. Prelog, urednik »Slov, gospodarja«, ki je v uvodnem članku dne 25. junija 1868 pozval Slovence v vseh pokrajinah, naj se po slavnem zgledu bratov Čehov zberejo na velikih taborih ter izrečejo svoje želje in zahteve. Na sestanku štajerskih rodoljubov, ki ga je na to dr. Prelog sklical v Maribor na dan 7. julija, je bilo sklenjeno, da bo prvi narodni tabor 9. avgusta v Ljutomeru, drugi pa v Savinjski dolini.

Ljutomerski narodni tabor se je vršil ob udeležbi 7000 do 8000 glave množice, ki je z velikim zanimanjem poslušala navduševalne besede govornikov ter navdušeno pritrdila taborskim resolucijam, ki so zahtevale: zedinjeno Slovenijo, slovenski jezik v vse urade in slovenske šole od ljudskih, meščanskih, strokovnih in srednjih šol do vseučilišča. Drugi narodni tabor je bil dne 6. septembra v Žalcu in tretji v Šempasu na Goriškem meseca oktobra. V letu 1869 so se vršili veliki tabori v aprilu na Brdih pri Gorici, 2. maja v Sevnici ob Savi, dne 17. maja v Vižmarjih nad Ljubljano (z udeležbo 25.000 do 30.000 ljudi), 8. avgusta pa v Ormožu. Taborovanje se je tudi v letih 1870 nadaljevalo: na Kranjskem, Koroškem in v Istri, 13. in zadnji veliki tabor pa je bil na Kapeli pri Rādencih 19. junija.

Duh slovenstva je takrat mogočno zavel po slovenski zemlji. »Živeli Slovenci, žive la Slovenija!« — to je bil glavni vzklik narodnih taborov. Prvi govornik ljutomerskega tabora Ivan Kukovec je rekel te besede: »Pokažimo, da smo narod, da smo Slovenci, in da kakor narod ostati hočemo!« S tem duhom se je skladno družil duh jugoslovanske vzajemnosti, ki jo je krepko poudarjala taborska doba. »Slov, gospodar« z dne 8. decembra 1870 je pod naslovom »Naš program« objavil na uvodnem mestu sklepe zborovanja slovenskih, hrvatskih in srbskih rodoljubov v Ljubljani 1. decembra 1870. Ti sklepi ugotavljajo edinstvo južnih Slovanov: Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki imajo enake narodne potrebe ter bodo v zadovoljenje teh potreb in v obrambo narodnega obstoja združili vse svoje moralne in gmotne moči. Na vsak postavni način bodo delali za uresni-

Trije novi ministri

Dne 25. avgusta so bile sprejete ostavke, ki so jih dali trgovinski minister dr. Milan Vrbanič, vojni minister general Ljubomir Marič in minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletič. Za vojnega ministra je postavljen armadni general Miljutin Nedič, načelnik generalnega štaba. Novi minister je bil rojen 1882 v vasi Sopota v Srbiji. Po končani svetovni vojni je bil dodeljen kot vojaški strokovnjak plebiscitni komisiji za Koroško in je dobro znan Slovincem. Nedič je tudi preosnoval naše letalstvo in je prevzel načelstvo generalnega štaba leta 1936. — Za novega trgovinskega ministra

je postavljen inž. Nikola Kabalin, ki se je rodil v Novem Vinodolu leta 1890 v hrvaškem Primorju. Nekaj časa je bil v državni službi kot inženjer za gradnje železnic. Pozneje je ustanovil v Karlovcu lastno tehnično podjetje, kojega sedež je prenesel leta 1929 v Zagreb. Je član predsedstva inženerske zbornice v Zagrebu in osrednje inženerske zbornice v Beogradu. — Za novega ministra za telesno vzgojo je postavljen dr. Mirko Buič. Rodil se je leta 1894 v Splitu. Po poklicu je advokat in glavni tajnik trgovske in industrijske zbornice v Splitu. Letos 15. junija je bil imenovan za splitskega župana.

Bojevniki pri Kraljici miru na Brezjah

Zadnje nedeljo so se zbrali na Brezjah pri Kraljici miru bojevniki iz vse Slovenije k lepi slovesnosti blagoslovitve preurejenega prostora pred cerkvijo in odkritja spominske plošče rajnemu kuratu in prvemu tajniku Zveze bojevnikov Francu Bonaču. Prireditve na prostem je onemogočil dež. Ob 10 dopoldne je govoril v nabito polni cerkvi o pomenu bojevniških taborov na Brezjah trnovski g. župnik Cegnar. Po sv. maši z ljudskim petjem so bile molitve za padle tovariše. Nato se je podala množica na novo urejeni prostor pred cer-

kvijski, ki je bil blagoslovljen. Sledilo je odkritje spominske plošče voditelju bojevniškega gibanja pokojnemu kuratu Francu Bonaču. Ob tej priliki je imel podpredsednik zveze Rudolf Wagner krasen spominski govor o pokojniku. Sledilo je polaganje vencev pred ploščo, katera nosi napis: »Prvemu klicarju, idejnemu vodji, bivšemu vojnemu kuratu Francu Bonaču v trajen in hvaležen spomin — Zveza bojevnikov ob 20 letnici Jugoslavije, 28. avgusta 1938.«

Štiri letala zadela v gore in se zrušila

O hudi letalski nesreči v Švici poročajo 28. avgusta to-le: Nad švicarskim kantonom Schwyz je zajela gosta megla v višini 2000 m pet letal. Kakor hitro so opazila letala naravnost, so se obrnila v nasprotno smer, da bi poletela nazaj na letališče v

Dubendorfu. Pri manevriranju v megli so treščili trije aeroplani ob pečine v Mutathalu in so se razbila. Četrto letalo se je zaletelo v podnožje Drusenberga in se je vnelo. Velika letalska nesreča je zahtevala 14 smrtnih žrtev. Rešilo se je samo 1 letalo.

čenje svojega edinstva za svojo korist in pravico, nikomur pa ne na škodo in krivico.

Po preteku 48 let (1. decembra 1918) je postalo dejstvo to, kar so naši predniki v ideji združili ter v prividu gledali kot pojav bodočnosti: združitev južnih Slovanov v skupno državo. Treba je to skupno hišo južnih Slovanov tako urediti, da bo vsem v srečo in zadovoljstvo. Naši predniki pred 70 leti so smatrali Slovence za narod, ki mora kot narod ostati, ter so na taborih vzklikali: »Živela Slovenija!« Mi danes vzklikamo: »Živela Jugoslavija!«, s tem vzklikom pa družimo klic: »Živela Slovenija!« Ni treba, da bi se drugi vzklik opustil. Med Slovenijo in Jugoslavijo ni idejnega nasprotstva in zato je povse neupravičeno in nedopustno, da bi politika z zakonskimi ukrepi in dejanskimi ustanovami takšno nasprotje skonstruirala.

Še en simpatičen opomin je, ki nam je ostal iz taborske dobe, to je zahteva narodne omike, ki se je poudarjala na taborih. Narod brez lastne omike, prosvete, kulture je narod brez duševne hrbenice, njemu ni obstoja med kulturnimi narodi sedanosti. Slovenci smo prinesli v našo narodno državo ne samo velike kulturne sposobnosti, marveč tudi lep kulturni zaklad. Tega moramo vedno bolj množiti in deliti s svojimi jugoslovanskimi brati. Narodna kultura je tudi tista vez, ki nas duševno druží s tistimi našimi brati, ki so se mogli pred 70 leti udeležiti po svojih prednikih slovenskih narodnih taborov, danes pa pod tujo oblastjo te možnosti nimajo. Rešiti jih more ter jih bo tudi rešila tista sila, ki je rešilna za vse slovenstvo: narodna zavest in narodna kultura.